

همایش علمی-پژوهشی مطالعات علمی علوم انسانی در جهان اسلام

نهاد برگزار کننده همایش: موسسه قانون یار

((با همکاری و حمایت معنوی دانشگاه فرهنگیان، آموزش و پرورش، بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان ارشاد اسلامی، سازمان شهرداری (استان کرمانشاه) مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (استان تهران) و ...))

سر دبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی (نماینده مقالات در ۸ پایگاه ملی و بین المللی)
تاریخ برگزاری همایش: ۱۱ اسفند ۱۴۰۱ شماره مقاله ۱۹/۸۱۶۶ رده بندی کنگره: ب ۲۲/۴۳۵

مروری بر کلاس چند پایه در آموزش و پرورش

زهره نظری

پژوهشگر و محقق

چکیده

کلاس‌های درس چند پایه به طور عمده در مدرسه‌های روستایی تشکیل می‌شوند. دلیل اصلی تشکیل چنین کلاس‌هایی هم به حد نصاب نرسیدن تعداد دانش‌آموزان در یک پایه تحصیلی است که معمولاً حد نصاب تعداد دانش‌آموزان برای رسمیت یافتن کلاس‌های درس را در هر پایه، نظام آموزشی تعیین و ابلاغ می‌کند. با روند رو به افزایش مهاجرت از روستاها به شهرها، زمینه تشکیل کلاس‌های چند پایه هم فراهم می‌آید. کلاس چند پایه همان‌طور که از نام آن پیداست، از چند پایه تحصیلی (دو یا سه پایه یا بیشتر) تشکیل می‌شود و به همه دانش‌آموزان آن، در تمام طول سال تحصیلی یک معلم آموزش می‌دهد. در کلاسهای چند پایه، دانش‌آموزانی در سنین متفاوت و یا توانایی‌ها و مهارت‌های متفاوتی، شرکت می‌کنند و در این کلاس‌ها، دانش‌آموزان با همه تفاوت‌هایی که از نظر سنی، سطح رشد و مهارت‌ها و توانایی‌های یادگیری دارند، در کنار هم و به وسیله یک معلم آموزش می‌بینند.

واژگان کلیدی: آموزش و پرورش، ابتدایی، چندپایه، مدرسه روستایی

مقدمه

آموزش و پرورش در هر کشور، حق همه مردم است و هر یک از آحاد جامعه حق دارند که از آن بهره‌مند گردد و در کنار آن هماهنگ کردن فرزندان و آینده‌سازان کشور با تغییرات دنیای درحال تغییر و تحول، یکی از نگرش‌های ماست. در سراسر دنیا اندیشمندان، سیاستمداران، برنامه‌ریزان آموزشی و پدران و مادران تلاش می‌کنند شیوه‌هایی بیابند که بتوان با استفاده از آن‌ها کودکان امروز را برای زیستن در دنیای غیر قابل پیش‌بینی فردا آماده کرد. تاکنون مطالب بسیاری در مورد هدف تعلیم و تربیتی نوشته شده است شاید بسیاری از متخصصان تعلیم و تربیت معتقد باشند که تربیت، فراگیران را به سطوحی از رشد می‌رساند که خود به تنهایی قادر نیستند به آن سطوح برسند لذا ایجاد کلاس‌های چند پایه فرصت یادگیری و رشد برای بسیاری از کودکان مناطق روستایی و عشایری را فراهم می‌سازد. توسعه مدارس با کلاس‌های چند پایه بنا به دلایلی هم چون کاهش جمعیت دانش‌آموزی، موقعیت و ... اجتناب‌ناپذیر است و هیچ راه حل آمادگی دیگری برای پیشرفت آموزش و پرورش؛ نمی‌توان یافت. هر کشور و اجتماعی باید روشهای آموزش خاص خود را بیابد و از تجربه‌های سایرین برای مقابله با مشکلات خویش بهره‌مند شود. کسانی که اصلاح روش‌های آموزش را مدنظر دارند برای رسیدن به مقصود باید با چراغ خرد تجربه گام بردارند و معلمان کارآمد و تأثیرگذار را سرمشق خود قرار دهند. کلاس‌های چند پایه به عنوان ابزاری جهت خدمت به انسان‌های محروم و مراکزی جهت ایجاد آگاهی اجتماعی، پیشرفت اقتصاد و ... به شمار می‌آید. تدریس کلاس‌های چند پایه یکی از روش‌های آموزشی است که می‌توان نیازهای بسیاری از واجب‌التعلیمان در مناطق محروم را تأمین نماید، نگاه‌های مختلفی به کلاس‌های درسی چند پایه وجود دارد، برخی این کلاس‌ها را جزو معضلات و چالش‌های آموزشی، نظام تعلیم و تربیت می‌دانند و برخی دیگر وجود این کلاس‌ها را به مثابه فرصتی برای یک عمل آموزشی و پرورشی بهینه به شمار می‌آورند. پس شایسته است نوع نگاه ما به این کلاس‌ها و ضرورت تشکیل کلاس‌های چند پایه (یک فرصت آموزشی و نه چالش) را تغییر دهیم و به عنوان یک فرصت ناب آموزشی مورد توجه قرار گیرد. می‌توان گفت که این کلاس‌ها مثال؛ یک تیر چند نشان است، چون معلمی که در یک کلاس چند پایه تدریس می‌کند در واقع در طول یک سال، تجربه‌ی شش سال آموزش را به دست می‌آورد. پس باید تدریس در این کلاس‌ها را غنیمت بدانیم و به عنوان یک فرصت خوب به آن بنگریم. تدریس و یادگیری در همه جای جهان در محیط‌های اجتماعی به نام کلاس درس انجام می‌گیرد. در این کلاس‌ها دانش‌آموزانی وجود دارند که سطح توانایی‌ها و قابلیت‌های آن‌ها بسیار یکسان است. این گونه کلاس‌ها، کلاس‌های همگون نامیده می‌شوند. کلاس‌های دیگر شامل دانش‌آموزانی است که از نظر قابلیت‌ها، میزان یادگیری‌های اولیه و سایر ویژگی‌ها بسیار با یکدیگر تفاوت دارند. این گونه کلاس‌ها، کلاسهای ناهمگون

نامیده می‌شوند؛ که کلاس‌های چند پایه مثال بارزی از آن است. تحقیقات زیادی برای مقایسه تأثیر کلاس‌های همگون و ناهمگون در مورد میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان انجام شده است. نتایج تحقیقات مزبور را می‌توان چنین بیان داشت که دانش‌آموزان ضعیف در کلاس‌های همگون در مقایسه با همتایان خود در کلاس‌های ناهمگون پیشرفت تحصیلی کمتری داشته‌اند. تأثیر مستقیم محیط روانی کلاس بر روی یادگیری مستقیم محیط روانه کلاس بر روی یادگیری دانش‌آموزان به عنوان یک عامل مهم، دارای پشتوانه‌های تجربی زیادی است. تدریس در کلاس‌های درس چند پایه، تجارب فراوانی به بار می‌آورد. تجارب برآمده از کلاس‌های درس چند پایه برای معلمان، افزایش توانایی حرفه‌ای و دل‌بستگی به دانش‌آموزان است. در عصری که مسائلی مثل کنترل جمعیت و در نتیجه کاهش زادوولد و کاهش دانش‌آموزان جامعه، آموزش از راه دور مطرح می‌شود، ضرورت تشکیل کلاس‌های چند پایه در مدارس و مناطق کم‌جمعیت، امری اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد و این در حالی است که انتظار والدین و جامعه از مدارس برای تربیت و آموزش مناسب فراگیران با توجه به مقتضیات زمان بالا رفته و این مهم را می‌طلبد اما متأسفانه در سر راه رسیدن به هدف‌های موردنظر، همیشه مشکلات و سختی‌هایی وجود دارد. متخصصان تعلیم و تربیت و مسئولان آموزش و پرورش باید در جهت حل و رفع آن‌ها، فکر اساسی کرده و تا بتوانند گامی مثبت در جهت تسهیل و تسریع روند آموزشی این کلاس‌ها بردارند.

بخش اول: قسمت اول بخش بندی مباحث مقاله

در آموزش و پرورش شرایط کنونی در حوزه تعلیم و تربیت وجود دارد که برنامه‌ریزان و معلمان به مقتضای شرایط زمانی و امکانات موجود می‌بایست کار یادهی و یادگیری رو پیش ببرند. یکی از این شرایط وجود مدارس کوچک یا کلاس‌های چند پایه است. کلاس‌های چند پایه، که در آن یک معلم در چند پایه تدریس می‌کند، روشی مؤثر برای افزایش دسترسی به آموزش در مناطق روستایی است. این طرح، علاوه بر آن که مسئله غیراقتصادی بودن کلاس‌های کم تعدادی را حل می‌کند، پایه‌های تحصیلی را نیز تخمین می‌نمایند. انتخاب کلاس‌های چند پایه در آموزش و پرورش کشورها راه حل انتخاب اصلی یعنی کلاس‌های رایج در مدارس عادی نیست بلکه این انتخاب، انتخاب بین دسترسی به آموزش و پرورش و یا محرومیت از آن است. در اکثر موارد بر اساس نیاز ایجاد شده‌اند از این رو تفاوتی بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه در استفاده از این کلاس‌ها وجود ندارد. دسترسی به پوشش کامل در دوره ابتدایی در اروپا و شمال آمریکا با تشکیل کلاس‌های چند پایه امکان‌پذیر شده است. افزایش پوشش تحصیلی در کشورهای در حال توسعه نیز مدیون تشکیل کلاس‌های چند پایه است (والاس و مئوت، ترجمه زرافشان، ۱۳۸۴).

کلاس چند پایه کلاس درسی است که چند پایه تحصیلی همزمان توسط یک معلم آموزش داده می‌شود. چنین کلاس‌هایی به دلیل نرسیدن تعداد دانش‌آموزان یک پایه تحصیلی به حد نصاب تشکیل می‌شود. کلاسی که با حضور دانش‌آموزان دو یا چند پایه تحصیلی و با تدریس یک معلم در یک کلاس درس تشکیل و اداره می‌شود، کلاس چند پایه می‌نامند (صمدیان، ۱۳۹۱، ۱۲).

کلاس چند پایه یک نظام آموزشی مستقل از ابتدایی و دارای معلم و کتاب مخصوص به خود نمی‌باشد و اهمیت پرداختن به این شکل آموزش نیز دقیقاً از اینجا ناشی می‌شود که محتوای کتاب‌های درسی و ساعات مصوب و امتحانات در کلاس‌های چند پایه با تک پایه فرقی نداشته و یک معلم عهده‌دار این همه وظایف می‌باشد (میلر، ۱۹۹۰). کلاس چند پایه، کلاسی است که از ترکیب دو یا چند پایه تحصیلی تشکیل شده و فقط یک معلم، مشغول تدریس در آن می‌باشد (براون، ترجمه رییس دانا، ۱۳۷۴: ۱۰).

همچنین کلاس چند پایه به موقعیتی برمی‌گردد که در آن معمولاً یک معلم مجبور است به دو یا چند پایه در طول یک دوره جدول زمانی در کلاس آموزش دهد. اس‌های چند پایه با نام‌های مختلفی در کشورهای متفاوت شناخته شده است، از جمله کلاس‌های مرکب، ترکیبی، دو پایه، مجزا، مختلط، و گروهی (ونمن ۱۹۹۵، به نقل از مائن، ۱۹۹۵)، یا کلاس‌های چند برنامه‌ای و چند سطحی (اتاوا، ۲۰۰۰، به نقل از بهرامی، ۱۳۸۹). اگر چه کلاس چند سنی و ترکیب پایه‌ها، گروه‌بندی خوشه‌ای، و کلاس‌های بدون پایه همگی به یک مفهوم دلالت دارند، لیکن تفاوتی که بین آن‌ها وجود دارد این است که کلاس‌های چندپایه منحصراً در مناطق روستایی با جمعیت دانش‌آموزی بسیار کم تشکیل می‌شود در صورتی که کلاس‌های ترکیب سنین مختلف می‌تواند در تمام مدارس و در تمام نقاط تشکیل شود (بویسه، ۲۰۰۲).

از نظر هالیج، این کلاس‌ها حداقل با دو پایه‌ی سنتی و با یک برنامه‌ی اختصاصی تشکیل می‌شود و یادگیری مشارکتی، یادگیری از همسالان، نظم کلاسی، استعداد‌های گوناگون همه و همه از خصوصیات این کلاس‌ها هستند. باچراچ (۱۹۹۵)، کلاس‌های چند پایه را انتخاب تصادفی از دانش‌آموزان با بیش از یک رده سنی توصیف کرده و بالاخره استون (۱۹۹۶) در تعریف کلاس چند پایه می‌گوید:

«کلاس‌های چند پایه، کلاس‌هایی نیستند که معلم دو یا چند پایه را با هم ترکیب کند. به نظر او سن و پایه، این یادگیرندگان را از هم جدا نمی‌کند، بلکه در این کلاس‌ها هر دانش‌آموزی می‌تواند به عنوان یادگیرنده‌ی موفق در سلسله مراتب رشدی خود قرار گیرد. روشن است که هر کودکی حق دارد در جریان آموزش و پرورش رسمی قرار گیرد با توجه به این نکته کلاس‌های چند پایه و مدارس تک معلمی در مناطق دوردست، دسترسی به این حق را ممکن می‌سازند. بسیاری از این کودکان، کودکان محرومی

هستند که به خانواده‌های مستضعف و محروم تعلق دارند یا خانواده‌هایی که عشایرند و در مناطق کوهستانی زندگی می‌کنند. در چنین شرایط و مواقعی مدارس چند پایه مورد توجه سیاست‌گذاران آموزشی قرار می‌گیرند، زیرا آن‌ها می‌توانند نزدیک به جاهایی باشند که کودکان زندگی می‌کنند تا تعداد ثبت نام کنندگان به ویژه دختران را افزایش دهند. این نوع مدارس همچنین فرصتی است برای کم کردن هزینه تحصیل، زیرا یک معلم می‌تواند به همه پایه‌ها تدریس کند و نیازی به معلم مخصوص هر پایه نیست؛ اما علی‌رغم رایج بودن این نوع مدارس، نظام‌های آموزشی برنامه‌هایشان را مطابق قانون تک پایه طرح‌ریزی می‌کنند (پریدمور، ۲۰۰۸).

آموزش چند پایه‌ای به عنوان راه حلی در نظر گرفته شده است، تا از طریق ایجاد امکان دستیابی به آموزش پایه، در مسیر دستیابی به آموزش برای همه قدمی برداشته شود. در تدریس چند پایه، فرصتی برای تعامل بین یادگیرندگانی که از سنین مختلف با توانایی‌های متفاوت در یک کلاس جمع شده‌اند، را فراهم می‌کند (براون، ۲۰۱۰).

کلاس چند پایه همچنین به عنوان راهکار ایجاد فرصت‌های برابر یادگیری، برای کلیه کودکان لازم‌التعلیم، به ویژه در مناطق روستایی و عشایری، از اهمیت بسزایی برخوردار است (فضلی، ۱۳۸۹). در واقع می‌توان گفت تشکیل این کلاس‌ها به منظور رعایت عدالت آموزشی، مخصوصاً در مناطق محروم می‌باشد که باعث می‌شود کودکان این مناطق از حق طبیعی خود یعنی برخورداری از آموزش بهره‌مند شوند. این نوع کلاس‌ها یک ساختار هدفمند سازمانی هستند که به منظور تحصیل، بچه‌هایی از سنین و توانایی‌های مختلف را در یک گروه گرد هم می‌آورد. در این کلاس‌ها معمولاً یک آموزگار چند پایه متفاوت را آموزش می‌دهد. جنبه‌های اساسی یک کلاس چند پایه شامل ارزش مداوم فعالیت‌ها و استراتژی‌هایی است که برای کمک به تعلیم دانش‌آموزان طراحی شده است. در حقیقت آموزش چند پایه‌ای در بسیاری از مناطق کوچک، به سبب کاهش جمعیت دانش‌آموزی و آموزگار رایج شده است. در برخی از شهرهای کوچک و روستاها، آموزش چند پایه راه چاره‌ای است برای جلوگیری از بسته شدن آموزشگاه‌های معمولی که از نظر اقتصادی به صرفه نیستند. حتی در کشورهای توسعه یافته هم آموزش چند پایه‌ای راهی است برای ارائه خدمات آموزشی مناسب در روستاها و جاهایی که از قانون‌های شهری دور هستند. این نوع آموزش نقش مهمی در بهبود میزان دستیابی به آموزش ابتدایی دارد و با وجود محدودیت‌ها و دشواری‌هایی که در زمینه‌های مالی و نیروی انسانی وجود دارد به ادامه خدمات آموزشی کمک شایانی می‌کند (حاجی اسحاق، ۱۳۸۹: ۴).

آموزش و پرورش یک حق عمومی است. عملیات مربوط به حوزه‌ی مهم در زمره‌ی مسئولیت‌های جامعه در کلیت آن و در قلم و سیاست‌های عمومی و دولتی به طور خاص قرار می‌گیرد که می‌تواند به عنوان عاملی برای عدالت مورد توجه قرار گیرد. بنابراین، شرایط اقلیمی، منطقه‌ای، جمعیت کم و بسیار پراکنده، مشکلات اقتصادی و نیاز به نیروی کار کودک به عنوان یک منبع درآمد نمی‌تواند مانع ارائه‌ی خدمات مناسب آموزشی باشد (آقازاده و فضلی، ۱۳۸۴: ۱).

هر کودکی برای آموزش و پرورش حقی دارد. کلاس‌های چند پایه و مدارس تک معلمی در مناطق دوردست دسترسی به این حق را ممکن کرده‌اند؛ اگر قصد ما دستیابی به آموزش برای همه است.

چالش‌ها با کلاس‌های چند پایه و مدارس تک معلمی اجتناب‌ناپذیر خواهند بود. این مسئله با کودکانی که در جوامع بسیار پراکنده زندگی می‌کنند، دخترانی که به دلایلی باید حتماً در مدارس محل اقامت خود به تحصیل بپردازند، اقلیت‌های نژادی که ترجیح می‌دهند فرزندانشان در میان خودشان تحصیل کنند و همچنین کودکانی که در مناطق کوهستانی و دور از دسترس زندگی می‌کنند از ارتباط فراوانی دارد. (والاس و مئوت، ۱۳۸۴: ۱۱).

تدریس چند پایه دارای مبانی فلسفی ویژه‌ی خود است. از نظر فلسفی کلاس‌های چند پایه به منظور بهبود وجود می‌آیند. از سوی دیگر، بنا به دلایل اداری هم چون کاهش جمعیت دانش‌آموزی، نیازهای اداری - مالی موقعیت جغرافیایی این کلاس‌ها تشکیل می‌شود.

بر همین اساس، یکی از اقدامات مؤثر برای تجدید حیات شبکه‌ی مدارس ابتدایی برای ایجاد امکان دسترسی همگانی به مراکز آموزش و پذیرش تعداد بیشتر کودکان، تشکیل کلاس‌های چند پایه در صورت لزوم است (آقازاده و فضلی، ۱۳۸۴: ۱). رشد شناختی و اجتماعی دانش‌آموزان و کاهش رفتارهای ضد اجتماعی به وجود می‌آیند. از سوی دیگر، بنا به دلایل اداری هم چون کاهش جمعیت دانش‌آموزی، نیازهای اداری - مالی موقعیت جغرافیایی این کلاس‌ها تشکیل می‌شود.

بر همین اساس، یکی از اقدامات مؤثر برای تجدید حیات شبکه‌ی مدارس ابتدایی برای ایجاد امکان دسترسی همگانی به مراکز آموزش و پذیرش تعداد بیشتر کودکان، تشکیل کلاس‌های چند پایه در صورت لزوم است (آقازاده و فضلی، ۱۳۸۴: ۱).

بخش دوم: علل ایجاد و گسترش کلاس‌های چند پایه

تدریس چند پایه، یک اقدام گذر و موقتی نیست. بلکه یک کار درازمدت است که در ارتباط با سیاست آموزش و پرورش برای همگان و ارتقای علمی و فرهنگی کل جامعه به وجود آمده است. مدارس ابتدایی آموزش چند پایه، منشأ خدمت به انسان‌های رنج کشیده و مراکزی جهت ایجاد آگاهی اجتماعی، پیشرفتهای اقتصادی و اصلاحات آموزشی می‌باشند و هدف از توسعهی این مدارس، تحقق حق آموزش و پرورش همگانی است. در توصیف بالا، روش آموزش چند پایه به عنوان یک روش مثبت و مفید در نظر گرفته شده است و همچنین نشان دهندهی نقش بالقوهی این روش در برآورده ساختن تقاضای آموزشی و پرورش همگانی است. یکی از کشورهایی که تعداد مدارس چند پایه در آن افزایش یافته، کشور ویتنام است. این کشور منابع قابل توجهی را صرف گسترش تدریس چند پایه نموده است.

دولت ویتنام تدریس چند پایه را به عنوان یک روش آموزش به رسمیت شناخته و خواستار ارتقای گستردهی آن شده است.

بخش سوم: آموزش چند پایه به دلایل زیر امکان پیشرفت قابل توجه و چشمگیر را فراهم می‌کند.

- از آن جایی که کلاسهای چند پایه کوچکتر هستند و می‌توان آن‌ها را ارزان‌تر از مدارس کامل دایر کرد، پس میزان پراکندگی آن‌ها می‌تواند بیشتر باشد. از این رو می‌توان آن‌ها را نزدیک محل اقامت دانش آموزان ایجاد کرد. لذا کودکان راحت‌تر می‌توانند در مدارس حضور یابند و زمانی را که صرف رفت و آمد می‌کنند کاهش می‌یابد. در نتیجه آن‌ها وقت کافی دارند تا در فعالیتهای اقتصادی به خانواده‌شان کمک کنند و نرخ شکست تحصیلی نیز کاهش می‌یابد.
- آموزش چند پایه در بسیاری از جوامع، تنها راه حل ممکن برای آموزش و پرورش است که فاقد شرایط آموزش واقعی است. با توجه به این که اختصاص دادن نیروی انسانی کافی به مدارس تک پایه در صورتی قابل توجیه است که تعداد نسبتاً زیادی دانش آموز در مدرسه وجود داشته باشد. این محدودیت در کلاس‌های چند پایه وجود ندارد.
- مدارس چند پایه به دلیل کوچک‌تر و پراکنده‌تر بودن، از ارتباطات نزدیک‌تری با اجتماعات کوچک‌تر برخوردار هستند که این امر بر نگرش افراد محلی و دسترسی آن‌ها به آموزش و پرورش تاثیر مثبتی خواهد داشت.

بخش چهارم: اهداف آموزش چند پایه

آموزش چند پایه را می‌توان با اهداف زیر به کار گرفت: (۱) ارائهی کامل خدمات آموزشی، یا افزایش میزان دستیابی در مناطق کم‌جمعیت؛ (۲) تداوم خدمات آموزشی در شهرهای کوچک و روستایی که با کاهش شمار دانش‌آموزان روبرو هستند؛ (۳) استفاده‌ی بهینه از منابع محدود؛ (۴) بهبود کیفیت آموزش؛ (۵) میزان کاهش در هزینه‌ها؛ (۶) پیشرفت دانش‌آموز و (۷) فرایند آموزش سودمند؛ البته می‌توان به جای آموزش چند پایه، دو یا سه سال یک بار، دانش‌آموز پذیرفت، مدارس کوچک را در هم ادغام کرد؛ با شبکه‌هایی از مدارس هسته‌ای و اقماری به وجود آورد.

نتیجه‌گیری

با توجه به شرایط مناطق بخصوص محروم، وجود این نوع کلاس‌ها کاملاً ضروری بوده و این کلاس‌ها توأم با مشکلات، معایب، نقاط ضعف، و محاسنی هستند که آموزش و پرورش باید در جهت کاهش محدودیت‌ها، نقاط ضعف، و مشکلات و همچنین تقویت نقاط قوت این گونه کلاس‌ها با توجه به اینکه تعداد قابل توجهی از دانش‌آموزان را پوشش مس دهد بکوشد برخی از راهکارهای پیشنهادی عبارتند از:

ضرورت تقویت مراکز تربیت معلم و گنجاندن واحدی با عنوان کلاس‌های چند پایه.

استفاده از معلمان کمکی و نیمه حرفه‌ای مثل ناظران که در تدریس به معلمان کمک می‌کنند.

استفاده از معلمان همسال و هم‌تا یعنی کودکان دارای توانای تدریس به عنوان کمک معلم و تحت نظارت او.

افراد جامعه والدینی که می‌توانند در فرایند تدریس به نحو موثری مورد استفاده قرار گیرند، این امر می‌تواند ارتباط نزدیکی بین جامعه و مدرسه نیز ایجاد کند. در نظر گرفتن تسهیلات ویژه برای این گونه معلمان و افزایش حقوق و مزایا.

تشکر و قدردانی

سپاس ایزد منان که به من این فرصت را داد تا به این مرحله از علم رسیده و از هیچ منبعی دریغ نکرد و در تمام مراحل زندگی مرا قوت قلب بود.

منابع و مأخذ

- ۱) نظری، زهرا. (۱۴۰۱) آموزگار کلاس چند پایه، تهران، انتشارات ارشدان.
- ۲) صمدیان، صمد. (۱۳۹۷) برنامه‌ریزی کلاسهای چندپایه. تبریز: انتشارات بوی جوی مولیان.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی کرمانشاه

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

دانشگاه فرهنگیان

موسسه علمی و حقوقی قانون یار
برگزار می کند

پنجمین همایش علمی - پژوهشی

مطالعات علمی علوم انسانی در جهان اسلام

ارگان ها و سازمان های حامی معنوی برگزاری همایش (در استان کرمانشاه)

دانشگاه فرهنگیان - سازمان ارشاد اسلامی - آموزش و پرورش - بنیاد شهید، سازمان شهرداری و ...

www.Olomensani.ir

www.Ghanonyar.ir

محورهای پذیرش مقالات

■ تمام گرایش های رشته فقه، حقوق و علوم قضایی ■ علوم تربیتی، تکنولوژی آموزشی و آموزش و پرورش

■ روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم دینی و مذهبی ■ علوم اقتصادی، بانکی و تمام گرایش های مدیریت

مکان و زمان برگزاری همایش

کرمانشاه - ۱۴۰۱/۱۲/۱۱

مدیر اجرایی همایش

دکتر شهلا رضایی

دبیر علمی و مسئول همایش

دکتر بهنام اسدی

ایمیل رسمی همایش جهت دریافت مقالات پژوهشگران

OLOMENSANI@YAHOO.COM

ارسال مقاله از طریق واتس آپ، ایتا، سروش، تلگرام، روبیکا به شماره ۰۹۱۰۰۶۳۶۰۰۲

دبیرخانه مرکزی موسسه قانون یار: تهران، میدان انقلاب، خیابان اردیبهشت، موسسه قانون یار ۵۲۶ - ۰۲۱۶۹۷۹۵۱۹

((در صورت طرح سوال در خصوص ارسال مقاله یا جذب در هیات علمی همایش یا خاتم دکتر قبادی تماس بگیرید ۰۹۱۶۷۴۸۶۲۵))

CiteFactor
Academic Scientific Journals

MENDELEY
Academia.edu

جهاد
دانشگاه

DRJI
Directory of Research Journals Indexing

CONF PAPER

PBIN.com
Sponsored And Indexed

Scientific Information Database

ICI WORLD OF JOURNALS

CIVICALIA
We Respect the Science